

De VS doen een stapje terug met het klimaat. Dat maakt het voor Rob Jetten niet makkelijker

Posted on 21 mei 2022 by Jacques Hagoort

In een recent online interview tijdens het *Global Electrification Forum* van het Edison Electric Institute in Washington heeft de klimaatgezant van president Joe Biden, de invloedrijke oud-minister van buitenlandse zaken John Kerry, een nieuwe onderhandelingsstrategie aangekondigd voor de komende VN klimaatconferentie (COP27) eind dit jaar in de Egyptische badplaats Sharm-el-Sheikh: *Implementation Plus*. Zie [hier](#).

In de nieuwe strategie zal het niet meer gaan over het 1,5°C doel, maar over de uitvoering van de door de landen toegezegde CO2 reducties tijdens de laatste klimaatconferentie (COP26) in Glasgow van eind vorig jaar ('Implementation'). Daarnaast zullen de onderhandelaars de landen die nog geen toezeggingen hebben gedaan onder druk zetten dit alsnog te doen ('Plus').

Kerry neemt afstand van de 1,5 graden Celsius

Met de nieuwe strategie nemen de VN-klimaatonderhandelaars afscheid van het tot nu toe onaantastbare 1,5°C doel. Dat doel wordt nu de facto opgehoogd naar 1,8°C want dat is volgens Kerry de door het Internationaal Energy Agentschap (IEA) geschatte opwarming als alle in Glasgow gedane toezeggingen tot op de letter worden uitgevoerd. Het is een betrekkelijk klein verschil – wat is nou helemaal 0,3°C? – maar het heeft grote gevolgen voor het wereldwijde klimaatdebat en klimaatbeleid en de uitvoering van de klimaatdoelen.

Waar ging het ook alweer over bij die 1,5°C? In het Akkoord van Parijs van december 2015 hebben de landen van de wereld afgesproken de opwarming van de aarde ten opzichte van de pre-industriële periode te beperken tot ruim onder de 2°C en als het even kan tot 1,5°C. De bovengrens van ruim-onder-de-2°C was een aanscherping van de tot dan toe gehanteerde (Merkel-)norm van 2°C. De ondergrens van 1,5°C kwam in het akkoord terecht dankzij effectief lobbywerk van de *Alliance of Small Island States* (AOSIS), gesteund door de activistische klimaatbeweging.

De toevoeging van de 1,5°C limiet was vooral symbolisch. Op grond van de staat van de klimaatwetenschap op dat moment zou die limiet binnen de kortste keren worden overschreden en had dus geen praktische betekenis. Het was niet meer dan een gebaar van goede wil richting de landen die zich het meest bedreigd voelden door de gevaren van de opwarming van de aarde, zonder enige verplichting verder. Het is anders gelopen.

Vrijwel exact drie jaar na het Akkoord van Parijs bracht de wetenschappelijke klimaatrapportage van de VN, het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), een uitgebreid rapport uit over de haalbaarheid van de 1,5°C grens, SR15 in het jargon. De IPCC-wetenschappers hadden nog eens goed naar de 1,5°C grens gekeken en bij nader inzien bleek die wel degelijk haalbaar, zij het dat daar wel een drastische verlaging van de wereldwijde CO2 uitstoot voor nodig was.

De opkomst van 'Net Zero'

Volgens de betrokken wetenschappers zou de netto-uitstoot van CO2 uiterlijk in 2050 naar nul moeten worden teruggebracht met als tussendoel een vermindering

in 2030 van 45% ten opzichte van 2010. Op de conclusies van het SR15 rapport is wel het nodige af te dingen, maar dat is nu niet aan de orde.

SR15 is de aanzet geweest voor een bevlogen *Net Zero*-beweging met als belangrijkste doel het propageren van de 1,5°C opwarmingsgrens en de daarvan afgeleide beëindiging van de netto uitstoot van CO₂ in 2050. Net Zero heeft vooral in de rijke G7 landen wortel geschoten, maar ook de VN-klimaatorganisaties hebben zich er met volle overtuiging achter geschaard.

Europa, Canada en het Verenigd Koninkrijk hebben de Net Zero-doelen in hun wetgeving verankerd. De VS is nog niet zo ver, maar zal spoedig volgen als het aan president Biden en zijn klimaatgezant Kerry ligt. Ook de in de G7-landen opererende commerciële bedrijven en financiële instellingen hebben zich in toenemende mate aangesloten bij de Net Zero-beweging.

Onder invloed van Net Zero is de duiding van het Akkoord van Parijs grondig gewijzigd. De ondergrens van 1,5°C wordt niet meer gezien als een loffelijk streefdoel maar als een keiharde kritieke grens die onder geen beding mag worden overschreden. Met als gevolg dat de bovengrens van 2°C volledig uit het vizier is verdwenen. En omdat het moment waarop de overschrijding van de 1,5°C bij ongewijzigd beleid in de zeer nabije toekomst ligt, is het urgentiegevoel over klimaatverandering in de rijke G7 landen en binnen de VN sterk toegenomen.

Om die urgentie kracht bij te zetten heeft de secretaris-generaal van de VN, de Portugese sociaaldemocraat António Guterres, zich sterk gemaakt om wereldwijd een klimaatnoodtoestand uit te roepen, tot nu toe met beperkt succes. Geheel in lijn met de door hem gewenste noodtoestand, sprak dezelfde Guterres, na de presentatie van het eerste deel van het IPCC AR6 rapport vorige zomer, waarin werd voortgeborduurd op het SR15 rapport, over 'code rood voor de mensheid'.

Kerry gold tot voor kort als een fervent pleitbezorger van de Net Zero-beweging. In de aanloop van de klimaatconferentie in Glasgow eind 2021, waar de beperking van de opwarming tot maximaal 1,5°C prominent op de agenda stond, heeft hij onvermoeibaar stad en land afgereisd om de 1,5°C boodschap uit te dragen.

De 'oude' Kerry

Voor Kerry was het allemaal heel eenvoudig en duidelijk: als we de door de wetenschap vastgestelde grens van 1,5°C overschrijden zijn de gevolgen voor de mensheid verwoestend ('devastating consequences await us if global temperature rises above 1.5 degrees').

Het was de bedoeling van de leiders van de VN en de G7 landen om tijdens de Glasgow-conferentie concrete afspraken te maken over de vermindering van de CO2-uitstoot en wel zodanig dat de opwarming inderdaad beperkt zou blijven tot 1,5°C. Dat is jammerlijk mislukt.

De Aziatische landen, waaronder China en India, goed voor twee derde van de wereldwijde CO2 uitstoot, wilden niet meewerken aan de extreme reductieplannen van de G7-landen. In arren moede is de 1,5°C toen maar doorgeschoven naar de volgende klimaatconferentie, eind dit jaar in Sharm-el-Sheikh. Intussen is de grens dus verhoogd naar 1,8°.

De 'nieuwe' Kerry

Wat heeft Kerry van gedachten doen veranderen? Daar heeft hij zich niet over uitgelaten en dat blijft dus gissen. Vermoedelijk is de beroepspoliticus Kerry tot het inzicht gekomen dat het ideaal van de 1,5°C in een niet-ideale wereld toch wat te hoog is gegrepen.

De opwarming op dit moment bedraagt al 1,2°C en bij een gelijkblijvende jaarlijkse uitstoot zal de 1,5°C grens al rond het eind van het huidige decennium worden gepasseerd. Alleen een draconische en wereldwijde verlaging van de CO2 uitstoot zou dat 'onheil' nog kunnen keren. En dat zit er niet in zolang China en India een duidelijk eigen en minder stringent tijdpad voor CO2-reductie volgen.

Een andere overweging zou het haperende klimaatbeleid van de regering-Biden kunnen zijn. Van alle ambitieuze plannen die Biden bij zijn aantreden in 2021 heeft gelanceerd is tot nu toe bar weinig terecht gekomen. Het is voor Kerry's geloofwaardigheid natuurlijk niet bevorderlijk voorop te lopen in het internationale klimaatdebat terwijl het thuisfront het laat afweten.

Niet dat alles nu makkelijk wordt

De 1,8°C die Kerry nu voorstaat, is gebaseerd op een schatting van het IEA, maar die is gedateerd en aan de lage kant. In een onlangs in het wetenschappelijke tijdschrift Nature gepubliceerde analyse van alle in Glasgow gedane beloften, komen de auteurs uit op een maximale opwarming van 1,9- 2.0°C. Zie [hier](#) (achter een betaalmuur). Als Kerry dit had geweten had hij, gezien zijn heilig ontzag voor de wetenschap, ongetwijfeld niet 1,8°C maar 1,95°C gekozen als nieuwe opwarmingsgrens.

De belangrijkste consequentie van de hogere opwarmingsgrens van 1,8 of 1,95°C is dat het moment van de netto-nul uitstoot verschuift van midden deze eeuw naar het eind van de eeuw. Dat geeft aanzienlijk meer lucht aan de transitie naar een fossielvrije samenleving.

Niet alles hoeft dan meer op stel en sprong te gebeuren. Maar het is niet zo, dat met een ruimere opwarmingsgrens de wereld op haar lauweren kan rusten. Ook een netto-nul uitstoot in 2090 zal een majeure inspanning vergen van alle landen in de wereld.

De nieuwe klimaatdoelen kunnen op grote weerstand rekenen in het Net Zero-kamp. De Net Zero-landen zullen hun plannen (en hun retoriek) aanzienlijk moeten aanpassen en dat zal niet zonder slag of stoot gaan. Maar uiteindelijk zullen zij zich toch bij de werkelijkheid van alle dag moeten neerleggen.

Kerry's evenknie in Europa, Eurocommissaris Dr Frans Timmermans, heeft zijn steun voor *Implementation Plus* al uitgesproken. In Glasgow hebben ze eensgezind opgetrokken in hun vergeefse strijd voor de 1,5°C. Straks in Sharm el-Sheik gaat het duo strijden voor de nauwgezette en tijdige uitvoering van alle gedane toezeggingen zodat de opwarming van de aarde beperkt blijft tot 1,8 of 1,95°C. Zonder twijfel dit keer met meer succes.

Probleem voor Jetten

De nieuwe *Implementation Plus*-strategie maakt het er ook voor klimaatminister Rob Jetten niet makkelijker op. Zoals bekend zijn Jetten's klimaatambities torenhoog (wereldkampioen klimaat worden).

Het uitgangspunt van Jetten's klimaatbeleid is de kritieke 1,5°C grens en de daarop gebaseerde reductiedoelen (netto-nul in 2050 en 60% reductie in 2030). Houdt Jetten koppig vast aan het coalitieakkoord met de illusoire en inmiddels obsoleete klimaatdoelen of toont hij zich een pragmatisch politicus à la Kerry? We weten het over 4 weken want dan stuurt hij een nieuwe, gewijzigde klimaatwet naar de Tweede Kamer met daarin de nieuwe klimaatdoelen.

Wynia's Week volgt het klimaatbeleid kritisch en op de voet. Steunt u deze onafhankelijke berichtgeving? ***Als donateur maakt u Wynia's Week mogelijk.*** Doneren kan [**HIER**](#). Hartelijk dank!